

Wzór sprawozdania z pracy Pełnomocnika Wojewody do spraw mniejszości narodowych i etnicznych

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy Pełnomocnika.

W 2022 r. pełnomocnik odbył 18 spotkań z przedstawicielami mniejszości narodowych i etnicznych lub dotyczącymi kwestii mniejszości narodowych i etnicznych (w tym spotkania online). Z inicjatywy pełnomocnika odbyło się 5 spotkań w tym dotyczące: programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce, współpracy z asystentami edukacji romskiej, z także wsparcia Romów przybywających z Ukrainy.

2. Koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

Koordynacja zadań na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa mazowieckiego polegała na podejmowaniu współpracy instytucji rządowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych.

Pełnomocnik rozpowszechniała informację o:

- dotacjach na realizację zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego;
- naborze wniosków do Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce;
- programie stypendialnym dla uczniów i studentów pochodzenia romskiego.

Pełnomocnik współpracowała z Mazowieckim Kuratorium Oświaty w zakresie pozyskiwania informacji na temat bieżącej sytuacji uczniów będących przedstawicielami mniejszości, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów romskich. Obszarem wspólnych prac była także kwestia zwiększenia znaczenia roli asystentów edukacji romskiej. Przedstawiciel Kuratorium odpowiedzialny za obszar mniejszości narodowych

i etnicznych, jak corocznie, został zaproszony do prac komisji oceniającej wnioski w ramach Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce.

Pełnomocnik wspólnie z pracownikiem Wydziału Spraw Obywatelskich Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie koordynowała realizację Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce, w ramach którego:

- rozpowszechniała informację o naborze wniosków;
- prowadziła konsultację z potencjalnymi wnioskodawcami;
- organizowała prace komisji opiniującej wnioski na realizację zadań w ramach programu;
- przygotowywała sprawozdania.

3. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszaniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Pełnomocnik ds. mniejszości narodowych i etnicznych na bieżąco monitorowała sytuację mniejszości narodowych i etnicznych w województwie mazowieckim. Pełnomocnik we współpracy z Oddziałem Prasowym Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, prowadziła bieżący monitoring i przegląd prasy regionalnej, portali internetowych i doniesień medialnych pod kątem informacji o przejawach nietolerancji i mowie nienawiści w stosunku do przedstawicieli mniejszości. Pełnomocnik pozostawała także w kontakcie z podległymi jednostkami odpowiedzialnymi za realizację praw

mniejszości: Mazowieckim Kuratorium Oświaty, Wojewódzką Komendą Policji z siedzibą w Radomiu, Stołeczną Komendą Policji w Warszawie.

Pełnomocnik współpracowała z Pełnomocnikami Komendantów Wojewódzkiego oraz Stołecznego Policji ds. praw człowieka w celu monitorowania i przeciwdziałania mowie nienawiści oraz przestępstwom z nienawiści.

4. Podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

W 2022 r. pełnomocnik wojewody mazowieckiego ds. mniejszości narodowych i etnicznych pozostawała w kontakcie z przedstawicielami organizacji mniejszościowych na Mazowszu, uczestniczyła w wydarzeniach kulturalnych, uroczystościach i świętach organizowanych przez przedstawicieli mniejszości.

W ramach bieżącej współpracy pełnomocnik prowadziła konsultacje telefoniczne, udzielała wyjaśnień i przekazywała informacje o które prosili przedstawiciele mniejszości.

W 2022 r. odbyły się spotkania m. in. z: przedstawicielami mniejszości ormiańskiej, żydowskiej, tatarskiej, romskiej (m.in. asystentami edukacji romskiej), były to spotkania zarówno instytucjonalne jak i indywidualne, na których zostały omówione problemy i bieżąca działalność, m. in. (kwestie związane pomocą w pozyskaniu miejsca dla działalności organizacji, kwestie pochówku, edukacji, obywatelstwa, organizacji wystaw w MUW w Warszawie).

Pełnomocnik prowadziła także działania na rzecz rozwiązania problemów mniejszości romskiej m. in.

- przeprowadziła konsultacje z jst w sprawie: Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce, w sprawie sytuacji edukacyjnej dzieci romskich;
- konsultowała się z asystentami edukacji romskiej w celu monitoringu sytuacji monitoringu uczniów romskich.

W ramach promocji Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce pełnomocnik:

- wystąpiła do gmin, na terenie których zamieszkują Romowie informując o możliwościach Programu oraz zachęcając do udziału w nim, jak również do promocji Programu na stronach internetowych urzędów gmin
- umieszczała na stronie MUW w Warszawie informacje na temat programu
- spotkała z asystentami edukacji romskiej.

W 2022 znaczna część działań Pełnomocnika pomimo, że był to obszar poza jego kompetencjami skupiła się na pomocy uchodźcom ukraińskim romskiego pochodzenia. Z uwagi na delikatność problematyki, pełnomocnik od samego początku zaangażowana była we wsparcie ukraińskich Romów. Pełnomocnik od momentu pojawienia się w obiektach tymczasowego zakwaterowania Romów, była w stałym kontakcie się z koordynatorami ośrodków w celu monitorowania sytuacji społeczności. Na spotkanie dotyczące sytuacji Romów, pełnomocnik zaprosiła asystenta romskiego, który uczestnikom spotkania przybliżył kulturę Romów oraz specyfikę funkcjonowania społeczności, co pozwoliło zrozumieć problematyczne kwestie i udzielić odpowiedniego wsparcia społeczności. Jednocześnie we współpracy z asystentem romskim, pełnomocnik nawiązała kontakt z Polką romskiego pochodzenia, która posługiwała się zarówno językiem ukraińskim jak i romani, ustalono wsparcie powyższej osoby w kontaktach ze społecznością romską co znacząco ułatwiło komunikację. Asystent romski wspierał pełnomocnika w rozpoznawaniu i ustalaniu potrzeb społeczności, w tym dzieci. Rezultatem spotkania i wspólnych rozmów było przewiezienie chętnych osób pochodzenia romskiego do ośrodka zakwaterowania dla uchodźców w Tomicach, krok ten był spełnieniem oczekiwań mniejszość, która zgłaszała, że woli przebywać we własnym gronie. Także na prośbę kobiet romskich, w celu poprawy komfortu uchodźców pochodzenia romskiego przebywających w ośrodkach, starano się oddzielać grupy męskie od kobiet z dziećmi.

Ponadto pełnomocnik na bieżąco wspiera działaczy romskich przy problemach w lokacji Romów ukraińskich czy w poszukiwaniu dla nich pracy. Razem z działaczami romskimi pełnomocnik kilkakrotnie wizytowała obiekty zakwaterowania lub w kontakcie z koordynatorami obiektów organizowała wizytacje.

Do Pełnomocnika zwracali się przedstawiciele organizacji romskich m. in. Centralna Rada Romów w Polsce Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów, Fundacja w Stronę Dialogu, asystent romski pracujący OPS w Warszawie. Kontakt dotyczył wypracowania szeroko pojętego systemu wsparcia i

strategii pomocowej na rzecz uchodźców ukraińskich pochodzenia romskiego. Obszarami wsparcia pełnomocnika dotychczas była pomoc ukraińskim uchodźcom romskiego pochodzenia w zakresie lokacji, znalezieniu pracy, kwestii edukacji oraz sprawy bieżące związane z otrzymaniem odpowiednich dokumentów itd.

5. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Nie dotyczy.

6. Lista organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie

Fundacja Ormiańska
Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce
Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie
Związek Romów Polskich
Centralna Rada Romów w Polsce
Fundacja Karaimskie Dziedzictwo
Oddział Mazowiecki Związku Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej
Romanii Blumen
Królewska Fundacja Romów
Fundacja w Stronę dialogu

7. Lista znanych Pełnomocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa

Fundacja Ormiańska
Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich
Stowarzyszenie "Wspólnota Rosyjska"
Stowarzyszenie "Rosyjski Dom"
Związek Ukraińców w Polsce
Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce
Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce
Fundacja "Shalom"
Fundacja im. Profesora Mojżesza Schorra
Towarzystwo Kultury Żydowskiej "Beit Warszawa"
Stowarzyszenie Dzieci Holokaustu w Polsce
Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie
Związek Karaimów Polskich
Rosyjskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe w Polsce
Fundacja Polsko-Ormiańska
Fundacja "Nasz Wybór"
Związek Romów Polskich
Stowarzyszenie Współpracy Polska-Wschód
Centralna Rada Romów w Polsce
Stowarzyszenie za Wolną Rosję
Fundacja Karaimskie Dziedzictwo
Oddział Mazowiecki Związku Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej
Romanii Blumen
Królewska Fundacja Romów
Fundacja w Stronę dialogu

8. Współpraca Pełnomocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Pełnomocnik współpracowała z pełnomocnikiem wojewody mazowieckiego ds. rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i współpracy z organizacjami pozarządowymi, który na bieżąco informował przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych o inicjatywach z zakresu swego działania, które dotyczyły mniejszości. Pełnomocnik była także w stałym kontakcie z pełnomocnikiem wojewody mazowieckiego ds. równego traktowania. Pełnomocnik utrzymuje także kontakt z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką mniejszości niebędącymi organizacjami środowisk mniejszości. Ponadto pełnomocnik współpracowała z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji – Departamentem Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych, zarówno poprzez bieżący kontakt, jak i udział w spotkaniach zorganizowanych przez departament dla pełnomocników.

9. Udział Pełnomocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostali zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić)

Pełnomocnik w 2022 r. brała udział w wydarzeniach organizowanych przez środowiska mniejszości były to uroczystości dotyczące świąt, rocznic, ale także wystawy dotyczące kultury mniejszości narodowych i etnicznych czy spotkania poświęcone mniejszościom, m. in.:

- Uroczystości z okazji 79. Rocznicy wybuchu powstania w Getcie Warszawskim;
- Uroczystości poświęconej rocznicy Ludobójstwa Ormian;
- Marsz Pamięci ofiar getta;
- Festiwal Warszawa Singera;
- Uroczystość zapalenia nity przy murze getta w 82. rocznicę zamknięcia granic getta warszawskiego
- Koncert z okazji żydowskiego święta Chanuka

10. Czy w minionym roku zaszła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w sytuacjach konfliktowych?

TAK

NIE

11. Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.

Nie dotyczy.

12. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz

działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa większościowego o efektach działań w ramach Programu integracji¹

Pełnomocnik wspólnie z pełnomocnikiem wojewody mazowieckiego ds. równego traktowania prowadziły konsultacje wewnętrzne dla pracowników Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego z przeciwdziałania dyskryminacji oraz komunikacji i rozwiązywania konfliktów, gdzie istotnym elementem była wiedza oraz kształtowanie prawidłowych postaw dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych.

Pełnomocnik we współpracy z Oddziałem Prasowym MUW w Warszawie przygotowywała informacje na stronę internetową Urzędu dotyczącą najważniejszych wydarzeń z życia mniejszości m. in. rocznice, święta.

Pełnomocnik brała także udział w konferencjach, szkoleniach i warsztatach poruszających tematykę mniejszości narodowych i etnicznych, organizowanych m. in. przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, uczelnie.

13. Inne uwagi

--

---

¹ Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030